

Elämäni Sankari ry

Toimintakertomus 2007

2. Sisällysluettelo:

1. Elämäni Sankari ry kansilehti.....	sivu 1
2. Sisällysluettelo.....	sivu 2
3. Tiivistelmä vuodesta 2007.....	sivu 3
4. Organisaatio.....	sivu 4
5. Talous.....	sivu 5
6. Toteutus ja yhteistyöverkosto.....	sivu 6
6.1 toimijaverkosta Etelä-Suomessa.....	sivu 9
6.2 toimijaverkosta valtakunnallisesti.....	sivu 10
7. Projektit.....	sivu 11
7.1 Ahmat P92 (jäähkiekk junioreiden terveysprojekti).....	sivu 11
7.2 Korson Mikkolan koulu.....	sivu 12
7.3 Lappeenrannan ”Valitsen itse” hankkeen vuosiraportti.....	sivu 13
7.4 Rovaniemen alueen toiminnan yhteenveto.....	sivu 24
7.5 Kesäleirien 2007 yhteenveto.....	sivu 26
8. Kummitoiminta	sivu 27
9. Viestintä.....	sivu 28
10. Toiminnan jatkuvuus.....	sivu 29
11. Lopuksi.....	sivu 30

LIITTEET:

Lehtileikkeitä 5 kpl

Lausunnot yhteistyön tarpeellisuudesta

Lappeenranta	1 kpl
Rovaniemi	1 kpl
Ruokolhti	1 kpl

3. Tiivistelmä vuodesta 2007

Elämäni Sankari ry tekee ehkäisevää päihdekasvatustyötä lasten (7-18v), heidän vanhempiensa sekä ohjaajien / valmentajien parissa. Yhdistyksen keskeisimpiin toimintatapoihin kuuluvat ryhmäinterventioiden järjestäminen (ehkäisevä päihdetyö), materiaalin tuottaminen ja lapsille / nuorille suunnattujen tapahtumien järjestäminen.

Kulunut vuosi oli yhdistykselle toiminnallisesti jälleen vilkas ja itse asiassa järjestettyjen ryhmäinterventioiden määrässä historian paras. Lähtökohta ei ollut paras mahdollinen, sillä RAY:n pienennetty avustus ja viime vuoden tappiollinen tilinpäätös tekivät vuodesta jo ennakkoon taloudellisesti tiukan. Toiminta kyettiin kuitenkin pitämään laadukkaana, mutta järjestön kehittämistyöhön ei rahkeita enää juurikaan riittänyt. Järjestöme toiminta on painottunut viimeisen kahden vuoden aikana yhä enemmän laadukkaiden ryhmäinterventioiden tekemiseen.

Järjestöme muutti loppuvuodesta nykyisiin tiloihimme Hämeenkatu 45, liikehuoneisto 1 edellisen vuokranantajan tarvitessa lisätilaa omiin toimintoihinsa.

Yhdistyksen uutena työntekijänä (suunnittelija) aloitti maaliskuun alusta Heli Kätsyri. Heli jäi omasta halustaan pois yhdistyksestä koeaikansa (4 kk) päätteeksi. Maaliskuun puolesta välistä eteenpäin järjestössämme oli työharjoittelussa Jarno Saarinen Järvenpään ammattikorkeakoulusta. Jarnon harjoittelujakson pituus oli 8 viikkoa. Jarno työskenteli myös kesäleirillä (leiri III) ja osa-aikaisena projektityöntekijänä syksyllä helpottaen yhdistyksen toimintaa kiireisimpinä aikoina. Syksyllä saimme vielä työharjoittelijan Hyvinkään Kauppaoppilaitoksesta yhden kuukauden määräajaksi. Kesäleirien aikaan Sankareiden palkkalistoilla oli kaikkiaan 7 kesätyöntekijää, joista 2 työntekijää saatiin Hyvinkään kaupungin avustuksella. Vuoden kiireisimpänä viikkona (ehkäisevän päihdetyön viikko 43) järjestössämme työskenteli kaikkiaan 6 työntekijää.

Lappeenrannassa ”Valitsen itse” hanke jatkui ja sitä kyettiin myös laajentamaan mm. perustamalla sinne seuranta- ja ohjausryhmä, laajentamalla hanketta rippileiri työhön (Lauritsalan srk) ja kokeilemalla ryhmäinterventioita myös II asteen opiskelijoiden parissa (Kimpisen lukio). Syksyllä toteutettuun hyvinvointikyselyyn osallistui ennätysmäärä opiskelijoita (yläkoulut) peräti 1.709 oppilasta. Kyseisiä kyselyjä tehtiin myös lukiolaisille ja erikseen yläkoulujen vanhemmille (pilottikokeilu). Kyselyjen perusteella saimme arvokasta tietoa vanhempien näkökulmasta. Ehkäisevän päihdetyön viikolla Lappeenrannassa järjestettiin koko kaupungin vanhemmille suunnattu Arjen Sankari - ilta. Illan aikana valitsimme ja palkitsimme ensimmäisen lappeenrantalaisen Arjen Sankarin. Valituksi tuli kolmihenkinen perheen äiti Erja Monto.

Lapin alueella jatkettiin monivuotista yhteistyötä Lapin Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa sekä Rovaniemen ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteistyön ansiosta AMK liikunnan-ohjaajaopiskelijat ”jalkautuvat” Lapin peruskouluihin toteuttamaan ehkäisevää päihdetyötä (hanke on osa opiskelijoiden terveystieteiden koulutusohjelmaa). Vuonna 2007 Lapin alueella järjestettiin kaikkiaan 30 ryhmäinterventiota, joilla tavoitettiin n. 500 nuorta. Keväällä 2007 tämän hankkeen innoittamana aloitimme neuvottelut myös Suomen Urheiluopiston, Haaga Instituutin ja Sankareiden välisestä yhteistyöstä. Neuvottelut eivät vielä toistaiseksi ole johtaneet syventyneisiin yhteistyökuviioihin.

Korson Mikkolan koulun kanssa jatkettiin jo parin vuoden ajan toiminutta yhteistyötä teemaviikkojen muodossa. Hyvinvointikyselyjen tulosten perusteella saimme havaita koululla tapahtuneen myönteistä kehitystä mm. tupakoinnin ja alkoholin humalahaikuisen juomisen suhteen. Syksyn teemaviikon (vko 39) aikana toteutimme koululla myös ns. liikuntakilpailun, jossa kartoitettiin nuorten liikkumista päivittäin ja yritettiin kannustamaan kaikkia liikkumaan enemmän. Mikkolan koululla kilpailuun osallistuivat sekä ala- että yläkoulujen oppilaat useita satoja oppilaita.

Ryhmäinterventioita kohderyhmiemme parissa järjestettiin vuoden aikana kaikkiaan ennätyselliset 252 kpl. Näihin osallistui kaikkiaan 7.795 ihmistä, joista lapsia/nuoria oli 1.630 kpl, vanhempia 1.201 kpl ja ohjaajia/valmentajia 464 kpl. Saamamme palautteen mukaan tilaisuutemme olivat erittäin onnistuneita ja kiinnostavia.

Yhdistys järjesti kesällä 2007 kaikkiaan 3 liikunnallista SankariSporttileiriä. Kesäleirit toteutettiin yhteistyössä Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa ja niistä kaksi ensimmäistä pidettiin Hyvinkäällä ja kolmas Tuusulassa. Leirit työllistivät n. 20 ohjaajaa leiriä kohden ja niille osallistui kaikkiaan 225 lasta. Pääyhteistyökumppanimme Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry rekrytoi osan leiriohjaajista. Leiripalautteesta kävi ilmi, että leirit onnistuivat jälleen erinomaisesti ja niille toivottiin jatkoa tulevanakin kesänä. Leiripalautteen mukaan

Vuonna 2004 allekirjoitettua alkoholiohjelman kumppanuussopimusta STM:n kanssa toteutettiin edelleen painottamalla tilaisuuksissamme alkoholivalistusta. Yhdistyksen toiminta keskittyy lasten ja perheiden hyvinvoinnille aiheutuvien haittojen vähentämiseen sekä alle 18v päihteiden riskikäytön vähentämisen tavoitteisiin. Osallistuimme myös järjestöjen huumausainehjelman valmisteluihin ja sitouduimme olemaan siinä mukana vuosina 2006-2008.

Tapahtumia vuoden aikana järjestimme kaikkiaan 19 kpl ja niissä tavoitimme ihmisiä vajaa 10.000 kpl. Tunnetuimpia omia tapahtumiamme ovat sankari teemaviikot kouluille, harrastemessut, sankari teemapäivät, sankari kesäleirit, sankarigolf tapahtuma ja sankarisähly tapahtumat. Vuoden merkittävimmät tapahtumat olivat ehkäisevän päihdetyön viikko Lappeenrannassa, kesäleirit Hyvinkäällä ja Tuusulassa, X Sankarisähly Hyvinkäällä IP-kerholaisille, VII Sankarisähly Pieksämäellä ja V Sankarigolf tapahtuma Vanajanlinnassa.

Yhdistyksen ehkäisevää päihdetyötä tuki taloudellisesti RAY. Muita tuottoja yhdistys sai ryhmäinterventioiden ja materiaalien myynneistä, lahjoituksista ja omien tapahtumien tuotoista.

4. Organisaatio

Elämäni Sankari ry on kansalaisjärjestöjen yhteistyöyhdistys, jolla on 28 kpl jäsenyhdistyksiä. Ylintä päätäntävaltaa käyttää yhdistyksen vuosikokous, joka pidetään kerran vuodessa (keväisin). Yhdistyksen toimeenpano valtaa käyttää yhdistyksen hallitus, jossa on puheenjohtajan lisäksi 6 muuta jäsentä. Paikallisesti (Hyvinkäällä) taustalla on toiminut ns. neuvottelukunta, jonka koostumus ja rooli on vuosittain vaihdellut. Viime vuosina koko neuvottelukunnan rooli on ollut näkymätön johtuen kaupungin ja Sankareiden epämääräisestä yhteistyötilanteesta (ei kirjallista sopimusta).

Vuonna 2007 yhdistyksen hallitus kokoontui kaikkiaan 6 kertaa. Lisäksi järjestimme yhden arviointi-/työkokouksen joulukuussa 2007. Hallituksen kokousten valmistelijana ja kokoussihteerinä toimi Henrik Norrena.

Ryhmäinterventioiden onnistumiseksi taustalla toimii ns. sankarikouluttaja verkosto, johon kuuluu tällä hetkellä 30 oto-kouluttajaa. Rovaniemen yhteistyön ansiosta sankarikouluttajien määrä on välillisesti noin 60 kpl. Alueellisesti yhdistyksellämme on 3 kpl aluevastaavia (Petri Kylmänen – Lappeenranta, Arto Piuva – Rovaniemi ja Henrik Norrena Hyvinkää / lähikunnat).

Yhdistyksen hallitus vuonna 2007:
(Suluissa varajäsen)

Kalliomaa Jouko pj.
Ahokas Jaana (Tuija Marin)
Mauriala Vesa (Minna Karhunen)
Ruotsalainen Harri (Timo Hupponen)
Rönkä Antero (Mika Leinonen)
Virta Hannele (Leena Jokiaho)
Antti Weckroth (Mikko Kummola).

Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Henrik Norrena, suunnittelijana Heli Kätsyri (1.3.-30.05.2007 välisen ajan), osa-aikaisena projektityöntekijänä Jarno Saarinen syksy 2007, kesäleireillä ohjaajina toimivat Jarno Saarinen, Piia Raunio, Mikko Leinonen, Jaakko Kohtamäki, Marja Tamminen, Tuuli Kuittinen, Sari Vajavaara ja Linda Norrena. Lisäksi sankarikouluttajina erikseen sovitusti useita eri henkilöitä.

Yhdistyksen kirjanpitäjänä toimi Ilkka Niiranen.

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat Heikki Wejberg ja Aila Haapamäki.

5. Talous

Yhdistyksen toimintaa rahoitti pääosin RAY, joka myönsi yhdistykselle yleisavustusta 90.000 €. Muu rahoitus koostui ryhmäinterventiomyynneistä, materiaalityynneistä, Sankarigolfin tuotoista ja muista mahdollisista lahjoituksista. Muuta rahoitusta saatiin kovalla työllä kokoon kaikkiaan yli 50 000 €, joka mahdollisti selviytymisen tiukasta vuodesta. Saatu oma tuotto osuus on yhdistyksen historian paras tulos.

Vuosi 2007 oli yhdistykselle ennakkoidusti tappiollinen johtuen pienentyneestä avustuksesta, edellisvuoden tappiollisesta tilinpäätöksestä ja ennakkoa pienemmästä oma tuotto osuudesta. Jatkuva paine talouden osalta ja maksusuunnitelmien tekeminen asiakkaidemme kanssa oli raastavaa ja äärimmäisen kuluttavaa. Ilman taloudellisten resurssien kasvua ei toimintaamme kyetä laajentamaan tulevaisuudessa.

6. Toteutus ja yhteistyöverkostot

Yhdistyksemme keskeinen toimintamuoto on ryhmäinterventioiden järjestäminen, materiaalin tuottaminen ja nuorille suunnattujen tapahtumien järjestäminen. Ryhmäinterventiot kestävät keskimäärin 75 min. ja maksimissaan yleensä 90 min.

Ryhmäinterventioiden suunnittelussa ja käytännön toteutuksissa hyödynnettiin oppilaitoksiin suunnattuja hyvinvointikyselyjä (tehdään internetissä), joita toteutettiin vuoden aikana kaikkiaan 6 kpl. Hyvinvointikyselyihin osallistui kaikkiaan noin 5200 ihmistä.

Ryhmäinterventiot (ehkäisevä päihdetyö)

Vertailuna viimeisen kolmen vuoden aikana toteutuneita tilaisuuksia ja tavoitettujen ihmisten määrää.

	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Ryhmäinterventioita	221	228	252
Tavoitettuja ihmisiä	6.544	10.728	7.795

Vuonna 2007 tavoitetuista ihmisistä oli

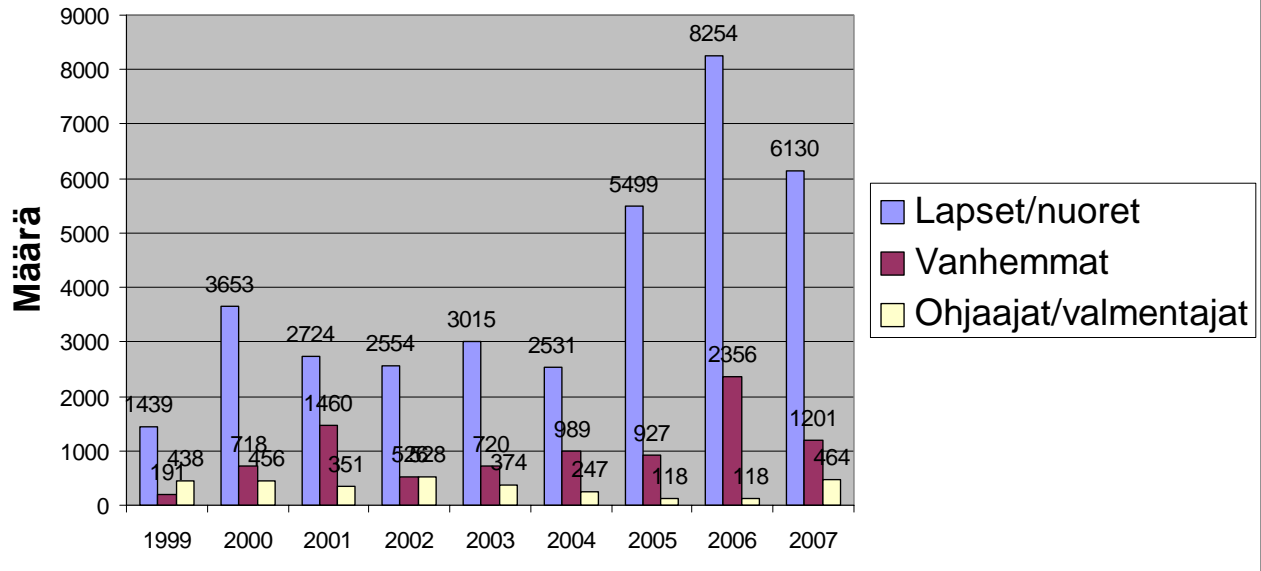
lapsia / nuoria	6.130 kpl,
vanhempia	1.201 kpl ja
ohjaajia / valmentajia	464 kpl.

Luvuista voi todeta sen, että pääpaino on edelleen nuorten kohtaamisissa. Jatkossa haluaisimmekin panostaa entistä enemmän erityisesti vanhempien suuntaan, jotka ovat tärkeimmässä asemassa lasten kasvattajina.

Ryhmäinterventiomme kehittyivät entisestään hyvän suunnittelun ja laajan yhteistyön asiantuntijatahomme (Mood House Oy) kanssa. Ilman ko. asiantuntijatahoa emme olisi kyenneet toimintavuodesta selviämään.

Seuraavassa kuvassa ryhmäinterventioidemme avulla tavoitetut ihmiset kohderyhmittäin vuosina 1999-2007 kuvaamaan tilaisuuksiemme määrien ja kohderyhmien kehitystä.

Ryhmäinterventioilla tavoitetut kohderyhmien mukaan 1999-2007

Ryhmäinterventioihin suunniteltuja materiaalejamme myytiin vuonna 2007 tavoitteemme mukaisesti. Markkinoimme ko. tuotteita mm. eri tapahtumissa ja valtakunnallisella kouluihin suunnatulla markkinoinnilla. Kaikki tuotteemme ovat valtakunnallisia materiaaleja ja niiden levinneisyys on erittäin laajaa. Vuonna 2007 Syöksylasku ja Diileri materiaaleihin lisättiin ruotsinkielinen tekstitys (kts. www.sankarit.net). Myytyjen materiaaliemme avulla on pidetty satoja ellei tuhansia valistustilaisuuksia ja niillä on tavoitettu kymmeniä tuhansia ihmisiä. Tarkkaa määrää on mahdotonta arvioida.

Vuonna 2007 myydyt valistusmateriaalit ja levinneisyys paikkakunnittain;

- Sakke Sankari päihdelautapeli (opetuspaketti) 37 myytyä peliä
* 16 eri paikkakuntaa
- Sankarit videolla, 1999 36 myytyä nauhaa
* 18 eri paikkakuntaa
- Syöksylasku, 2003 51 myytyä kpl nauhaa
* 30 eri paikkakuntaa
- Diileri, 2006 85 myytyä kpl nauhaa
* 62 eri paikkakuntaa

Näiden materiaaliemme avulla tavoitettujen ihmisten määrät nousevat kymmeniin ellei satoihin tuhansiin ihmisiin, joita on mahdotonta arvioida tarkasti. Tässä esitetyt luvut ovat vain lukuja vuoden 2007 osalta. Diileriä esimerkiksi on kaikkiaan myyty 194 kpl!

Tapahtumia

Tapahtumia, joissa olemme viime vuosina olleet mukana;

	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
Tapahtumia	17	19	20
Tavoitettuja ihmisiä	8.550	5.800	7.378

Oheiset määrät ovat tapahtumien osalta pienentyneet alku vuosistamme, koska painopisteemme on muuttunut selkeästi ryhmäinterventioiden suuntaan. Perinteiksi muodostuneita omia tapahtumiamme ovat lapsille suunnatut harrastemessut, IP-kerhoille suunnatut sankarisähly –turnaukset, sankari teemaviikot /-päivät, sankari kesäleirit ja sankarigolf tapahtuma (yrityksille).

Näiden omien tapahtumien lisäksi olemme olleet kysytyjä muidenkin järjestämiin tapahtumiin. Vuonna 2007 olimme mukana mm. päihdepäivillä Helsingissä, Scoop Act harrastemessu tapahtumassa Mikkelissä, Lapin lennoston vierailulla Rovaniemellä ja VII Sankarisähly tapahtumassa Pieksämäellä.

Kuvassa iloisia VII Sankarisählyn osallistujia Pieksämäellä 8.11.2007

6.1 Toimijaverkostoamme 2007:

Hyvinkää + lähikunnat

Vuonna 2007 yhteistyötahomme olivat Etelä-Suomessa pääosin eri koululaitoksia, kuntia, Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu, urheiluseuroja ja jäsenyhdistyksiämme.

Hausjärven yläaste

Hyvinkään kaupunki

- opetustoimi
- IP-kerhot
- Lions klubeja
- nuorisotoimi

Malmin liiketalouden oppilaitos

Etu-Töölön lukio

Etelä-Suomen liikunta ja urheilu ry

Järvenpään seurakuntaopisto

Tervakosken Pato P94

Vantaan Palloseura T93

RAY

Mood House Oy

Ahmat P92

<p>Elämäni Sankari ry</p>

Hyvinkään Ponteva T95

Korso Mikkolan koulu
(ala- ja yläkoulu)

Janakkalan Palloseura T92

Hyvinkään seurakunta

Linna-Golf Oy

Töölön Yhteiskoulu

Käpylän Yhteiskoulu

Meilahden yläaste

Mellunmäen ala-aste

Normaalilyseo (H:ki)

Saksalainen koulu

Herttoniemen lukio

6.2 Toimijaverkostomme 2007:

valtakunnalliset yhteistyötahot

Keskeiset yhteistyökumppanimme valtakunnallisesti ovat Lappeenrannan ja Rovaniemen kaupungit, joissa meillä on nimetyt aluevastaavamme (Petri Kylmänen, Arto Piuva). Muista kunnista mainittakoon erityisesti Pieksämäki, jossa meillä on ollut yhteistyötä jo vuodesta 2000.

Lappeenrannan kaupunki

- raittiustoimi
- peruskoulut (7 kpl)
- seurakunta
- muut alkoholiohjelman toimijat

Rovaniemen kaupunki

- Lapin Liikunta ry
- AMKK (liik.ohjaajat)
- ala- ja yläkouluja

RAY

Elämäni
Sankari ry

OPM

Stakes

Mood House Oy

Pieksämäen seudun liikunta ja urheilu ry

Miekkion koulu

Suomen Urheiluopisto / Vierumäki

Jäsenyhdistykset (28 kpl)

Valtakunnallinen alkoholiohjelma

Järjestöjen huumausaineohjelma

Raittiuden Ystävät ry (Anna lapselle raitis Joulu –kampanja)

7. Projektit

7.1 Ahmat P92 jääkiekkonuorten terveystyöprojekti

Yhteistyö Hyvinkään Jää-Ahmojen P92 ikäluokan kanssa saatiin päätökseen, sillä joukkueen jäsenet erkaantuivat eri joukkueisiin. Hanke oli terveystyöprojekti, jossa yhdistyksemme toteutti ryhmäinterventioita vuosittain ja keräsi samalla tietoa poikien kasvamisesta ihmisinä sekä päihdeasioiden mahdollisesta kehittymisestä heidän elämässään. Kyseinen hanke oli käynnistynyt jo vuonna 2004 ja siinä tärkeässä roolissa olivat myös poikien perheet.

Kesällä 2007 ko. joukkueen joukkueenjohtaja lähetti oheisen sähköpostiviestin allekirjoittaneelle:

” Minun on ihan pakko lähettää Sinulle sellainen myönteinen kommentti toiminnastanne. Ahmojen -92 joukkuehan on/oli teille tavallaan sellainen "kummijoukkue", ja pidit pojille useitakin infoja ja näytit leffoja ym. Viime keväänä joukkueen kokoonpano sitten hieman muuttui, ja osa pojista siirtyi nuorempaan ikäluokkaan, osa uuteen B 2-ikäluokkaan, muutamat lopettivat ja osa lähti kokeilemaan siipiään liigaseurojen C-junnuihin. Itse olemme toukokuusta lähtien totutelleet Hämeenlinnan kiekkokulttuuriin, ja tästä sainkin ajatuksen kommenttini lähettämiseen.

Olen vertaillut kevään ja kesän mittaan näitä kahden paikkakunnan saman ikäluokan pelaajia. Oskarihan viettää vapaa-aikansa täällä Ahma-kavereidensa kanssa, ja treenit ym. sitten Hämeenlinnan poikien kanssa. Molemmat ryhmät ovat ihan hyviä ja mukavia, mutta huomattavin ero on se, että nämä Hyvinkään Ahma pojat ovat ainakin minun käsitykseni ja tietojeni mukaan edelleen melko päihteettömiä, kun taas puolestaan Hämeenlinnassa oluthuuruiset viikonloput tuntuvat olevan arkipäivää. Ja vaikka Ahma-pojat eivät viikonloppuisin pullon kanssa kaupungilla heilukaan, eivät he ole yhtään sen nössömpiä.

En ole tehnyt asiasta tietenkään mitään empiiristä tutkimusta, mutta sen perusteella mitä olen Oskaria haastatellut ja hänen puheitaan kuunnellut, on johtopäätöksen tekeminen ollut melko helppoa. Pohdimme asiaa mistä tämä voisi johtua, ja Oskari kiteytti asian aika selvästi: "Ehkä Norrenan opeista on jäänyt meille jotain mieleen".

Ajattelin että minun on pakko välittää tämä viesti Sinulle ja Elämäni Sankareille eteenpäin todisteeksi siitä millaista hedelmää työnne kantaa.

Jatkakaa samaan malliin ja hyvää elokuuta ja syksyä toivottaen,

Maija Jokinen ”

7.2 Korson Mikkolan koulun kanssa tehtävä yhteistyö

Vantaalla Mikkolan koulun kanssa olemme tehneet yhteistyötä jo kolmen vuoden ajan. Yhteistyö alkoi vuonna 2005, jolloin Sankareita kutsuttiin ”hätiin” koululla ilmenneiden päihdeasioiden johdosta. Toteutimme tuolloin laajan teemaviikon koululla ja otimme siihen mukaan viereisen alakoulun ylimmät luokat. Kartoitimme koulun tilannetta myös hyvinvointikyselyn myötä, jonka tuloksia hyödynsimme luokkatyöskentelyissä, vanhempainilloissa ja oppilashuoltoryhmissä.

Vuosi 2006 edettiin samoin kuvion rehtorin ottaessa yhteyttä toistamiseen. Mukana tuolloin oli myös Vantaan Setlementtinuoret.

Tänä vuonna kokoonnuimme jo viime keväänä ja perustimme yhdessä ns. terveystiimin, johon kuului rehtorin, opettajien, Sankareiden ja terveydenhoitajien lisäksi myös koulu-kuraattori sekä edustaja ”Vantaa Välittää” hankkeesta. Terveystiimiideoi keväällä tulevan lukuvuoden sisältöjä ja erityisesti päihdevalistuksen sijoittamista osana terveystiimikäsytysten sisältöjä. Otimme mukaan myös päivittäistä liikuntaa lisäävään ”Liikuntakilpailun”, jonka ideana oli kannustaa nuoria liikkumaan, huomaamaan liikunnan merkitys ja kohottaa kuntoa. Liikuntakilpailu toteutettiin kahden viikon aikana ennen teemaviikkoamme, joka sai nimeksi ”Hyvinvointi viikko Mikkolan koululla”.

Hyvinvointiviikolla koululla toteutettiin sankarituloisuuden lisäksi myös tupakkainterventioita, häkämittausta ja elämyksellisiä tilaisuuksia (Lämpötila ry, Taikuri Luttinen & Franz Lindström) ”Vantaa välittää” hankkeen yhteistyön myötä. Viikon aikana toteutimme koululla kaikkiaan 17 ryhmäinterventioita. Viikon aikana tavoitimme kaikkiaan 500 oppilasta. Mukava oli huomata, että tapaamamme 9. luokan oppilaat olivat jo monet tuttuja heidän yläasteen alkutaipaleelta vuodelta 2005.

Hyvinvointikyselyihin osallistui tänä vuonna kaikkiaan 280 koulun oppilasta. Kyselyn tuloksia koulu hyödyntää aktiivisesti mm. terveystiimissä ja oppilashuoltoryhmissä. Hyvinvointikyselyjen tuloksista löysimme paljon positiivisia muutoksia. Yläasteikäisistä suurin osa kokee keskustelut päihteistä joko erittäin tärkeinä tai melko tärkeinä. Tämä antaa valtuutuksen mm. omalle toiminnallemme koulussa. Eniten muutoksia (positiivisesti) tämän suhteen oli tapahtunut nykyisten 7. luokkalaisten osalta.

8. luokkalaisten suhteen tupakointi oli hieman vähentynyt ja niiden vastaajien, jotka ilmoittivat haluavansa lopettaa tupakoinnin määrät olivat suurentuneet. 9. luokkalaisten osalta tupakointi oli kyllä lisääntynyt, mutta sielläkin tupakasta irti haluavia oli enemmän kuin vuonna 2006.

Alkoholin humalajuomisen suhteen merkittävin muutos (negatiivinen) nuorten elämässä tapahtuu mitä ilmeisemmin 8. ja 9. luokan välillä. Tällöin raittiiden osuudet putoavat merkittävästi ja juomiskertojen määrät lisääntyvät. Myönteisin muutos oli nykyisten 7. luokkalaisten alkoholin käytön vähentäminen niiden osalta, jotka olivat aiemmin ilmoittaneet juovansa kerran viikossa / useammin tai n. 1-2 krt. kuukaudessa. Näiden ns. riskiryhmäläisten määrä oli vähentynyt.

Imppaaminen päihtymistarkoituksessa oli vähentynyt koko koulussa vuoden 2006 tuloksiin nähden.

Kiinnostuneisuus huumausaineita kohtaan oli vähentynyt selvästi erityisesti nykyisten 8. luokkalaisten osalta.

Kaiken kaikkiaan yhteistyö Korson Mikkolan koulun kanssa on ollut antoisaa ja mielenkiintoista. Kolmen vuoden yhteistyön aikana koulun päihdetilanne on rauhoittunut ja olemme saaneet aikaiseksi myönteistä kehitystä. Koulu on saanut säännöllisesti toteutetut teemaviikkonsa ja Sankarit asiakkaan, jonka kanssa kehitystä / vaikuttavuutta voidaan seurata. Aktiivisena asiantuntijatahona on koko yhteistyön ajan toiminut Mood House Oy, joka on mm. vastannut kyselyjen toteuttamisesta ja asiantuntijuudesta koulun terveystiimissä. Iso kiitos kuuluu koulun aktiiviselle rehtorille, jonka ansiosta koululla toteutetaan säännöllisesti ja laajasti hyvinvointiin liittyviä kampanjoita. Koulun rehtorin mukaan koulu haluaa tehdä yhteistyötä jatkossakin Sankareiden kanssa, koska sen on todettu olevan laadukasta, ammattitaitoista ja ajan mukaista.

Mikkolan koulu

Elämäni Sankari ry

Mood House Oy

koulun oppilaat ala- ja yläkoulu oppilaiden vanhemmat koulun henkilökunta koulun terveystiimi

"Vantaa Välittää" hanke

Lämpötila ry

Vantaan Setlementtinuoret

Kuviossa Mikkolan koulun toimijaverkostoa liittyen Sankareiden toimintaan koululla

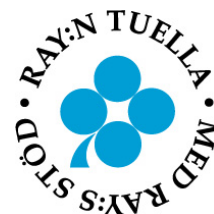
7.3 ”Valitsen itse” hanke Lappeenranta

Vuonna 2007 ”Valitsen itse” hanke jatkui suunnitellusti ja toinen toimintavuosi vietiin päätökseen. Hanke laajeni suunnitellusti mm. II asteen oppilaitos kokeilun myötä, rippileiri yhteistyö käynnistyi, perustettiin ohjaus- ja seurantaryhmä, Stakes kiinnostui hankkeesta (kirjattiin hyvien käytäntöjen rekisteriin mukaan) ja yksi uusi pienempi erityiskoulu lähti hankkeeseen mukaan. Kokonaisuutena hanke eteni suunnitelmien mukaan ja toimintavuoteen voitiin olla tyytyväisiä.

Tässä vielä loppuraportti vuodelta 2007.

”Valitsen itse” Ehkäisevän päihdetyön hanke 2006 – 2008

Vuosiraportti 2007

”Valitsen itse” – ehkäisevän päihdetyön hanke vuonna 2007

Tässä raportissa on kuvattu ”Valitsen itse”- ehkäisevän päihdetyön hanketta sekä eri prosesseja. Raportissa esitellään myös projektin keskeisiä tuloksia, tunnuslukuja ja esitellään johtopäätöksiä.

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Lappeenrannan kaupunki ja Elämäni Sankari ry allekirjoittivat 15.2.2006 kumppanuussopimuksen alkoholiohjelman (www.alkoholiohjelma.fi) toteuttamisesta Lappeenrannan alueella. Sopimuksessa Elämäni Sankari ry sitoutui toteuttamaan kohdennettua ehkäisevää päihdetyötä Lappeenrannan yläasteiden oppilaille, heidän vanhemmilleen ja yhteistyöverkostoille. Kiinteää yhteistyötä vuosina 2006-2008 tullaan tekemään Lappeenrannan kaupungin raittiustoimen koordinoimana mm. opetusviraston, nuorisotoimen, mielenterveystyön ja päihdehuollon kanssa. Hankkeen yhteistyön vaikuttavuutta seurataan koko yhteistyön ajan.

kuva 1; ”Valitsen itse” -hankkeen verkostoa 2007

Ehkäisevä päihdetyö määritellään yleisesti toiminnaksi, jolla ehkäistään ja vähennetään päihteiden käyttöä vaikuttamalla:

- päihteiden saatavuuteen,
- päihteitä koskeviin tietoihin ja asenteisiin,
- päihteiden käyttötapoihin sekä
- päihteiden ongelmakäyttöä synnyttäviin olosuhteisiin ja sitä tukevaan kulttuuriin.

Edellä mainitut toiminnot osoittavat selkeästi että mikään yksittäinen taho tai toimija ei kykene yksin suoriutumaan tehtävästä, vaan tarvitaan pitkäjänteistä, tavoitteellista ja suunnitelmallista yhteistyötä.

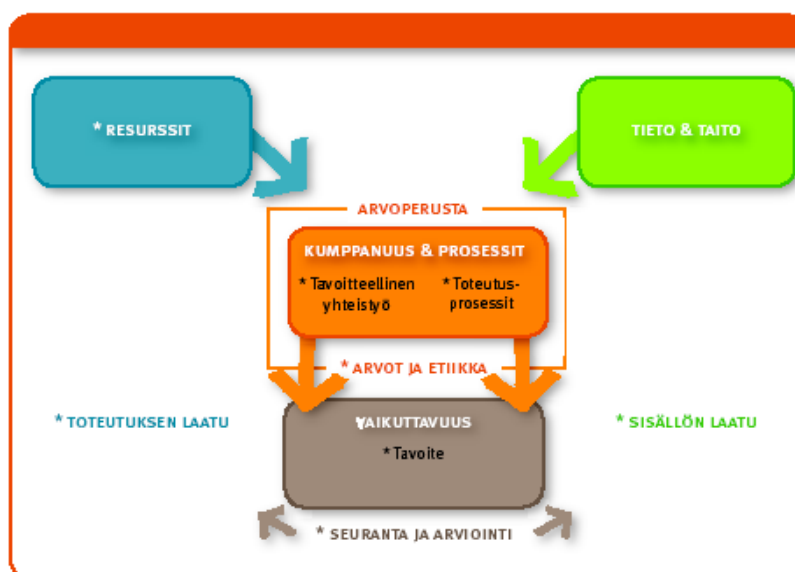
kuva 2; Ehkäisevän päihdetyön vaikuttamiskohteet ja toteutustasot (Stakes 2006)

Hankkeen tavoitteena on:

1. lisätä kohderyhmän valmiuksia elämänhallintaan
2. vahvistaa kielteistä asennoitumista päihteisiin
3. vähentää sekä lopettaa päihteiden käyttöä
4. edistää terveyskäyttäytymistä ja päivittäistä liikkumista
5. tukea ja vahvistaa vanhempia/huoltajia kasvatustehtävässä (koti on tärkein ehkäisevän päihdetyön ”yksikkö”)
6. tukea koulujen päihdeohjelman ja terveystiedon toteutumista käytännössä
7. tukea oppilashuoltoryhmien toimintaa
8. tukea ja kehittää alueellista ehkäisevää päihdetyötä

2. Hankkeen kehyskriteerit

Hanke tähtää sidosryhmien omien voimavarojen käyttöön. Sidosryhmiä ovat yläasteiden oppilaat, vanhemmat/huoltajat, peruskoulut, Lappeenrannan kaupungin eri hallintokunnat, järjestöt, seurat, yritykset, muut viranomaistahot, vapaaehtoiset jne. Kaikilla hankkeeseen mukaan tulevilla on osallistumisen ja/tai vaikuttamisen mahdollisuus hankkeen sisältöön. Raittiustoimi vastaa hankkeen toimintojen koordinoinnista (toteuttaminen, seuranta ja arviointi). Hankkeen tarve on perusteltu sillä, että osallistava ja tavoitteellinen ehkäisevä päihdetyö on myös vaikuttavaa. Hankkeen avulla saadaan mm. luotua alueellinen toimintamalli ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen. Koordinointi helpottaa mm. peruskoulujen omaan suunnitteluun ja muutenkaan ehkäisevän päihdetyön toiminnot eivät jää erillisiksi hankkeiksi resurssien yhdistyessä ja integroitua toimintaympäristönsä. Lappeenrannan toimintaympäristö ja olemassa oleva tieto (esim. alueprofiili, terveystavat) vaikuttivat siihen, minkälaisia toteutusprosesseja hankkeeseen on yhdistetty ja tullaan yhdistämään. Ehkäisevän päihdetyön toiminnot on integroitu toisaalta palvelujärjestelmään ja muiden tukiverkostojen (yhdistykset ym.) toimintoihin sekä toisaalta alueen asukkaiden ja palveluja käyttävien sosiaaliseen sekä kulttuuriseen ympäristöön. Kaikessa toiminnassa pyritään tehokkaaseen ja tarkoituksen mukaiseen toimijoiden yhdistämiseen (verkotot) sekä tasavertaiseen vuorovaikutukseen. Hankkeen resurssit käsittävät varsinaisen hankerahoituksen ja eri toimijoiden käyttämät resurssit (mm. ajan käyttö, tilat jne.).

* merkityt viittaavat Laatuviiteen, lähde STAKES (2006) Laatuviite tavoittelemassa. Ehkäisevän päihdetyön laatuviite.

kuva 3; hankkeen kehykset (Kylmänen)

Hankkeen suunnittelussa on hyödynnetty osallistujien kokemuseräistä tietoa sekä ajankohtaista näyttöön perustuvaa tietoa. Hankkeen tavoitteisiin pääsyä arvioidaan mm. seuranta- ja palautekyselyjen avulla. Lasten ja nuorten sekä heidän sidosryhmissä tapahtuneita laadullisia muutoksia voidaan mitata samalle kohderyhmälle pitkäjännitteisesti tehdyillä kyselyillä. Saatuja tuloksia voidaan verrata myös Stakesin tekemiin kouluterveyskyselyjen tuloksiin, mutta ennen kaikkea toistettavuudella hankkeessa jo aiemmin kerättyihin tuloksiin.

3. Hankkeen rakennekriteerit

”Valitsen itse” -ehkäisevän päihdetyön hankkeen hyödynsaajat muodostuvat Lappeenrannan alueen asukkaista, kohdennetun työskentelyn kohderyhmistä (mm. oppilaat, opiskelijat, yhteistyöorganisaatiot), palvelujärjestelmästä sekä hankkeen toteuttajista.

kuva 4; ehkäisevän päihdetyön verkosto ja päihdestrategia

Toimintaprosessien suunnittelussa huomioitiin toimijoiden kokemuseräinen tieto sekä taito. Tietoperustana oli myös tutkimukset (kouluterveyskyselyt) sekä projektissa kerätty tuore tieto (hyvinvointikyselyt, palautteet jne.). Toimintaprosessien aikataulutuksessa

huomioitiin projektin kokonaisaikataulu siten, että toiminnot suunniteltiin aikatauluun sitoen pitkäjänteiseksi ja tavoitteelliseksi.

3.1. Kohdennettu työskentely peruskouluissa

Yhteistyökoulut vuonna 2007:

1. Armila
2. Kesämäenrinne
3. Kimpinen
4. Lauritsala
5. Lönnroth
6. Sammonlahti
7. Itä-Suomen koulu

Pilottikokeiluna vuonna 2007 toteutimme kohdennetun työskentelyn ja hyvinvointikyselyt myös Kimpisen lukiossa ja kesällä Lauritsalan seurakunnan rippileireillä (4 kpl).

Lappeenrannan yläkoulut ovat vastanneet kolmeen hyvinvointikyselyyn vuosina 2006-2007. Ensimmäinen toteutettiin keväällä 2006 (1580 vastaajaa), toinen syksyllä 2006 (1563 vastaajaa) ja kolmas syksyllä 2007 (1709 vastaajaa), kaikkiaan vastaajia oli yhteensä 4.852 henkilöä. Hyvinvointikyselyjä käytettiin peruskoulujen kohdennettujen työskentelyjen taustatietona, henkilöstön koulutuksissa sekä vanhempainiltojen pohjana. Hyvinvointikyselyjen keskeiset tulokset on esitelty tiedotustilaisuuksissa ja koulukohtaiset tulokset on toimitettu peruskouluille, joissa niitä voidaan hyödyntää mm. terveystiedon opetuksessa.

Koko toimintaprosessissa käytettiin tukena hankkeen hyvinvointikyselyä ja Stakesin kouluterveyskyselyä (2004 ja 2006). Hyvinvointikysely toteutettiin internet-kyselynä, jossa oppilaat vastaavat anonyymisti (esim. koulun ATK-luokassa) kyselykaavakkeeseen. Tulokset käytiin kootusti läpi peruskoulujen terveystiedon opettajien koulutustilaisuuksissa, lisäksi peruskoulujen oppilashuoltoryhmillä oli mahdollisuus varata erillinen tilaisuus Elämäni Sankari ry:n työntekijöiden kanssa. Tulosten perusteella suunniteltiin kouluilla tehtävä varsinainen tuntityöskentely oppilaiden kanssa.

Kohdennettu ehkäisevä päihdetyö ja teemaviikot toteutettiin seitsemällä yläkoululla ja niihin liitettiin myös kolme vanhempainiltaa, joista yksi oli koko paikkakuntaa koskettava

"Arjen Sankari" -ilta. Kohdennettu työskentely toteutettiin 7. luokkien oppilaille ja Kesämäenrinteen peruskoululla myös 8. ja 9. luokkien oppilaille. Muissa peruskouluissa luokkatasot 8.-9. huomioidaan toistaiseksi mm. koulujen terveystiedon opetuksessa. Yläkouluilla järjestettiin myös teemaviikkoon kuuluva päihteetöntä asennetta ja päivittäistä liikkumista lisäävä Sankari-sählyturnaus. Lisäksi yhdelle koululle organisoimme kahden viikon ajan toteutettavan "Liikuntakilpailun", jossa oppilaat keräsivät suoritus pisteitä liikuntasuorituksistaan ko. aikajakson aikana.

Kohdennetussa työskentelyssä oppilaille esiteltiin hyvinvointikyselyn tuottamia tuloksia ja heidän kanssaan keskusteltiin johtopäätöksistä. Keskusteluissa oppilailla oli käytössään interaktiivinen äänestyslaitteisto, jota käytettiin siten että oppilaille heijastettiin kysymyksiä tai väittämiä videotykillä valkokankaalle. Oppilaat vastasivat valitsemalla äänestyslaitteesta sopivan vaihtoehdon ja tulos heijastettiin tämän jälkeen kaikkien nähtäväksi. Tuloksesta keskusteltiin oppilaiden kanssa ja näin toteutettiin samalla ryhmään/yksilöön kohdistunut lyhytneuvonta (mini-interventio), jolla on näyttöön perustuen vaikutusta erityisesti niihin henkilöihin joilla on kohonnut riski päihteiden käyttöön. Tukimateriaalina käytettiin (keskustelun virittäjä) kahta Elämäni Sankari ry:n tuottamaa lyhytelokuvaa (Syöksylasku ja Diileri) sekä "Olopoli" nimistä peliä erityisesti niiden oppilaiden kanssa, jotka olivat jo molemmat nauhat nähneet. Opettajilla oli mahdollisuus osallistua kohdennetun työskentelyn tilaisuuksiin. Oppilaiden palautteet kerättiin noin viikko kohtaamisten jälkeen. Kohdennetussa työskentelyssä kohdattiin vuonna 2007 > 1.000 oppilasta.

7. luokkien tuntityöskentelyssä pääpaino oli tupakoinnissa ja alkoholin käytössä. Muilla luokka-asteilla käsiteltiin myös huumausainekysymyksiä mm. kannabiksen käytön osalta. Päihteiden käytön vaikutuksia pohdittiin mm. terveyden, ihmissuhteiden ja vastuun kannalta. Nuorten kanssa käytiin läpi tupakoinnin lopettamista ja sen vaikeutta sekä riippuvuutta. Alkoholin käytöstä puhuttaessa käytiin läpi yleisiä asenteita, vastuuta itsestään ja kavereista sekä lakikysymyksiä.

Vuonna 2007 teemaviikkojen sisällä pelattiin koulukohtaiset Sankarisähly –turnaukset. Osa kouluista pelaa sisäisen turnauksensa vasta ensi vuoden alussa. Sankarisählyn tavoitteena on lisätä päivittäistä liikuntaa ja edistää sosiaalisuutta luokan sisällä sekä

kohottaa luokan yhteishenkeä. Järjestäjien saaman palautteen mukaan turnaukset koettiin erittäin hyvinä.

Turnauksiin saa osallistua kaikki 7.-9. luokat. Kaksi parasta luokkaa / luokka-aste saa paikan suureen peruskoulujen lopputurnaukseen Sammonlahden koululla ensi keväänä (2008). Koulukohtaisesti alkukarsintoihin osallistui noin 300 oppilasta. Varsinaiseen lopputurnaukseen osallistuu lähes 30 luokkaa ja noin 300 pelaajaa. Ensimmäinen Sankarisählyn lopputurnausta on pelattu syksyllä 2006.

Kohdennetussa työskentelyssä peruskoulujen vastuu liittyi tilojen järjestelyihin sekä aikataulutukseen ja ryhmien ohjaukseen tilaisuuksiin. Elämäni Sankari ry vastasi kohdennetun työskentelyn sisällöllisestä toteutuksesta ja keskusteluista oppilaiden sekä vanhempien kanssa. Työtehtävien ja vastuunjako hankkeessa toteutettiin siten, että lähtökohtana oli muodostaa lyhytkestoisesta hankkeesta pysyvä hyöty peruskoulujen ehkäisevälle päihdetyölle. Peruskoulujen tehtävät täsmennettiin kohdistuvan hankkeen sisällön hyödynnettävyyteen organisaatioissa. Hyötyä voitiin maksimoida siten, että oppilashuoltoryhmä ja oppilasterveydenhuolto saivat täydentävää tietoa omien tehtävien suorittamiseen.

3.2. Vanhempainillat peruskouluissa

Tänä vuonna järjestimme 3 kpl vanhempainiltoja, joissa käsiteltiin työskentelyjen tuloksia sekä tuettiin vanhempia kasvatustehtävässä. Yksi illoista oli laaja koko kaupunkia koskettava ”Arjen Sankari” –ilta. Tilaisuudessa valitsimme ensimmäisen lappeenrantalaisen ”Arjen Sankarin”. Valituksi tuli kolmihenkisen perheen äiti Erja Monto. Vanhempainiltoihin osallistui yhteensä 230 henkilöä. Osallistujille esiteltiin koulukohtaisia tuloksia sekä kerrottiin kohdennetun työskentelyn sisällöstä. Koulujen vanhempainillat olivat hyviä tilaisuuksia käsitellä päihteisiin liittyviä kysymyksiä yhdessä vanhempien kanssa. Hyvinvointikyselyjen tulokset ja nuorten parissa toteutetun kohdennetun työskentelyn kokemukset tarjosivat vanhemmille tarpeellista ajankohtaista tietoa. Paras asiantuntemus löytyi kuitenkin vanhemmista itsestään ja ensisijaisesti heille tarjottiin tukea kasvatukseen. Vanhemmat tuottivat kannanoton, että nuorella on oikeus päihteettömään

elämään. Tilaisuuksissa keskusteltiin mm. miten toimitaan ongelmatilanteissa. Myös vanhemmilta kerättiin palautetietoa.

3.3. Terveystiedon opetus ja alueellinen yhteistyö

”Valitsen itse” -hanke järjesti erilliset tilaisuudet terveystiedon opettajille ja alueellisille toimijoille. Tilaisuuksien tavoitteena oli mm. tiedotus, alueellisen yhteistyön kehittäminen ja ylläpitäminen. Julkisen sektorin sekä kolmannen sektorin yhteistyötä voidaan tukea työkokouksilla ja/tai koulutusohjelmalla, joka on osallistujille oppimisprosessi (tiedon saaminen ja sen jakaminen). Tavoitteena on mm. yhteistyön kehittäminen ja ylläpitäminen, sekä luoda toimivat/konkreettiset työvälineet eri toimipaikkoihin sekä organisaatioihin. Työvälineenä tässä tarkoitetaan esim. yhteistyökumppanien löytämistä jonkin tietyn haasteen ratkaisemiseksi (valmiusverkosto). Kokonaisuus lisää myös osallistujien tiedollisia ja taidollisia valmiuksia erityisesti silloin, kun kokonaisuus räätälöidään osallistujien toimintaympäristöön ja koulutuksessa tukeudutaan palvelujärjestelmään sekä olemassa oleviin verkostoihin.

4. Keskeisiä hyvinvointikyselyjen tuloksia ja vertailua edelliseen kyselyyn (positiiviset muutokset värillisenä huomiona)

Kohdennetun työskentelyn eräänä tietoperustana olivat koulukohtaiset hyvinvointikyselyt. Kaikkiaan hyvinvointikyselyyn vastasi tänä syksynä 1.709 oppilasta. Kyselyjen hyöty perustui siihen, että työskentelyssä hyödynnettiin tuoretta tietoa. Lisäarvona on se, että alueellisen ehkäisevän päihdetyön keinoja sekä tavoitteita päästää kehittämään ja mittaamaan pitkällä aikavälillä. Myös se että kyselyyn vastaavat 7. luokkien oppilaat, jotka eivät vastaa kansallisiin kyselyihin, on erityinen lisäarvo. Hankkeen toimintamalli soveltuu myös kouluterveyskyselyn (Stakes) jalkauttamiseen.

Keskeiset tulokset lyhyesti:

- Suuri osa vastaajista kokee viettävänsä riittävästi aikaa vanhempiensa kanssa
- Noin 9 % vastaajista kokee, ettei heillä ole ystävää jolle voisi keskustella luottamuksellisesti omista asioistaan.

- Noin 14 % yläkoulujen oppilaista ilmoittaa tupakoivansa. Luokkatasoja tarkastellessa erot ovat kuitenkin merkittävät. Yleisesti tupakointi on vähenemässä peruskouluissa (Stakes 2004-2006) ja niin oli myös Lappeenrannassa, nuuskan käyttö oli myös vähentynyt.
- Tupakoivilla alkoholin käyttö humalahakuisesti on yleisempää kuin muilla.
- Raittiiden määrät olivat kohonneet (70,2 % - 73,7 %) ja alkoholia käyttävien määrätkin vähentyneet. Ainoana poikkeuksena kerran viikossa / useammin käyttävät oli pysynyt samana n. 5% kaikista vastaajista.
- Kodeissa on keskusteltu päihteisiin liittyvistä asioista enemmän kuin syksyllä 2006 ja vanhemmat eivät hyväksy lastensa alkoholin käyttöä. Lisäksi luvan antaminen alkoholin käytölle oli vähentynyt.
- Suurin osa vastaajista ilmoitti, että heillä on jokin säännöllinen harrastus. Harrastuneisuus oli myös lisääntynyt syksyn 2006 kyselystä.
- Suojaavina tekijöinä näyttivät olevan mm. seikat jossa vanhemmat tietävät pääsääntöisesti missä lapsi viettää vapaa-aikaansa (88,5 %) ja kenen kanssa (88,2 %). Tietoisuus lasten tekemisistä oli hieman lisääntynyt. Ne vastaajat, jotka ilmoittivat etteivät vanhemmat näitä asioita tiedä, käyttivät esim. alkoholia humalahakuisesti muita vastaajia enemmän.
- Peruskoulun oppilaissa on niitä, jotka ovat impanneet sekä käyttäneet lääkkeitä päihtymistarkoituksessa.
- Hieman alle 10 %:ia vastaajista oli kohdannut huumerajontaa. Huumerajonta oli hieman vähentynyt.
- Noin 92 % vastaajista ei ole kiinnostunut kokeilemaan huumausaineita. Kiinnostuneisuus huumausaineita kohtaan oli hieman vähentynyt.

5. "Valitsen itse" hankkeen kehitystä vuonna 2007

Vuonna 2007 hanke eteni suunnitellusti ja tavoitti lähes tulkoon kaikki sille asetetut tavoitteet. Eniten tavoitteista jäätiin yhteistyöverkoston sitouttamisen kanssa muutamien toimijoiden osalta.

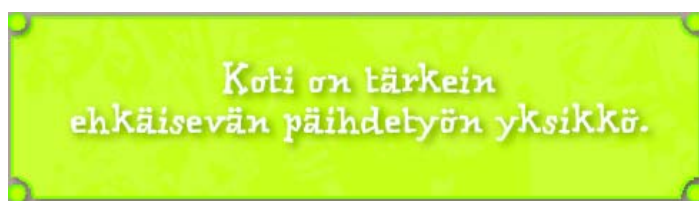
Keväällä hankkeelle perustettiin seuranta- ja ohjausryhmä, johon valittiin osallistujat kolmelta eri koululta Sankareiden ja raittiustoimiston lisäksi. Ohjausryhmän tavoitteena on olla osa hankkeen etenemisen suunnittelua ja arviointia sekä suora linkki alueen yläkouluhin.

Toteutimme pilottikokeiluna kohdennetun työskentelyn myös II asteella (Kimpisen lukio) ja toteutimme hyvinvointikyselyt ko. koulussa. Kokeilu osoitti, että toimintamalli soveltuu erinomaisen hyvin myös II asteelle.

Hanke rekisteröitiin kesällä Stakesin hyvien käytäntöjen rekisteriin ja tavoitteenamme on saada Stakes vahvasti mukaan ensi vuoden aikana.

Kesällä 2007 toteutimme Lauritsalan seurakunnan kanssa laajan yhteistyökuvion, johon sisältyi seurakunnan työntekijöiden kouluttamiset, isoisten koulutukset, rippileirivierailut / teemapäivät 4 kpl ja kaikille avoin ilta seurakunnan kirkossa Mikko Kuustosen viihdyttämänä. Kokeilu oli antoisa ja saattaa laajentaa toimintaamme ensi vuonna laajemmin seurakunnan suuntaan.

Syksyllä 2007 toteutimme myös erityisesti vanhemmille suunnatun hyvinvointikyselyn, jonka tulosten käsittely on vielä työn alla. Kysely antaa kuitenkin arvokasta tietoa paikkakunnan vanhemmilta jota voimme myöhemmin hyödyntää. Vanhempain kyselyyn vastasi lähes 800 vanhempaa.

”Valtaosa suomalaisista lapsista ja nuorista sekä aikuisista voi hyvin. On kuitenkin otettava huomioon, että ajassamme on monenlaisia haasteita ja ongelmia. Hyvinvoinnin tukeminen sekä syrjäytymisen ja pahoinvoinnin ehkäisy velvoittaa palvelujärjestelmää vastaamaan erilaisiin haasteisiin. Kolmannen sektorin järjestöt, elinkeinoelämä sekä aktiiviset kansalaiset tukevat merkittävästi julkista palvelujärjestelmää. Mikään näistä toimijoista ei kuitenkaan voi ottaa vanhemmilta heidän kasvatustehtävänsä, mutta kotien kasvatustyötä voidaan tukea monin eri tavoin. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta alueellinen yhteistyö korostuu. Toimijoiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä keskenään ja myös kotien kanssa, sillä koti on tärkein, ehkäisevän päihdetyön yksikkö.” Petri Kylmänen 2007

Henrik Norrena
toiminnanjohtaja
Elämäni Sankari ry
puh. 040 5359495
henrik.norrena@sankarit.net

Petri Kylmänen
aluevastaava
Elämäni Sankari ry
puh. 0400 936436
petri.kylmanen@moodhouse.fi

7.3 Rovaniemen alueen yhteenvetoa

Rovaniemellä jatkui yhteistyöhankkeemme Lapin Liikunta ry:n, Rovaniemen ammattikorkeakoulun liikunnanohjaaja linjan ja Sankareiden välillä. Yhteistyön avulla Lapin urheiluopistolla opiskelevia liikunnanohjaaja nuoria koulutetaan osana heidän terveyskasvatuskurssia toteuttamaan ehkäisevää päihdetyötä Rovaniemellä ja sen lähialueilla.

Elämäni Sankari ry tarjoaa koulutuksen, materiaalin ja kaiken tieto/taidon aiheeseen liittyen, Rovaniemen ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijat ja tilat koulutustapahtumille ja Lapin Liikunta ry hoitaa toiminnan organisoinnin, yhteydenpidon kouluille ja Sankareihin sekä tilaisuuksien markkinoinnin.

Hankkeen avulla II asteen liikunnanohjaaja opiskelijat saavat itse päihdevalistusoppitunnit ja valmiudet syventää omia tietojaan, esiintymiskoulutusta ja kokemusta päihdeoppituntien pitämisestä. Tämä kaikki kuuluu osana opiskelijoiden terveyskasvatuskurssiin. Paikallisesti alueen koulut saavat tilata maksutta näitä opiskelijanuoria pitämään sankaritilaisuuksia, joiden suosio on koko ajan ollut kasvussa. Yhteistyötä tämän kaltaisena on tehty jo vuodesta 2005 saakka.

Vuonna 2007 Rovaniemen alueen ala- ja yläkouluilla järjestettiin kaikkiaan 30 kpl ryhmäinterventioita, joilla tavoitettiin lähes 500 oppilasta. Liikunnanohjaaja opiskelijoille järjestimme 2 erillistä kouluttajakoulutus tilaisuutta ja arviointikeskustelutilaisuuden. Tämän vuoden tilaisuudet olivat määrällisesti yhteistyö historiamme suurimmat. Vuosittain aina yksi koulu luokka pääsee vierailemaan ja tutustumaan Lapin lennoston toimintaan (hävittäjälentolaivue 11). Lapin lennosto on Elämäni Sankari ry:n kummi, joka osallistuu tällä tavoin toimintamme tukemiseen.

Koemme, että kyseessä oleva yhteistyö on mainio innovaatio, jonka jatkuvuus tulisi taata jollain tavalla. Elämäni Sankari ry on toteuttanut tätä yhteistyökuviota osana omaa toimintaansa ilman erillisrahoitusta. Sankareilla on valmiudet lähteä laajentamaan tätä Rovaniemen alueen toimintaa mikäli saamme rahoituspohjaamme laajennettua.

Suuri kiitos toiminnan onnistumisesta tähän mennessä kuuluu Lapin Liikunta ry:n Arto Piuvalle ja Rovaniemen Ammattikorkeakoulun lehtorille Piia Similälle, jotka ovat omalla työpanoksellaan ja sitoutuneisuudellaan mahdollistaneet yhteistyön.

Seuraavalla sivulla oppilaitoksille suunnattu mainoskirje tarjoamastamme palvelusta vuonna 2007.

7.4 Kesäleirien 2007 yhteenvetoa

Hyvinkäällä toteutettiin Sankareiden, kaupungin opetustoimen ja liikuntaviraston sekä ESLU:n kanssa 2 liikuntaleiriä kesäkuun kahdella ensimmäisellä viikolla. Leirit olivat liikuntapainotteisia monipuolisuusleirejä, joissa oli mukana myös päihdevalistusta ja keskusteluja netin sekä rahapeliien käytöstä. Loppukesän (viimeinen lomaviikko koulu-laisille) kolmas leiri toteutettiin kokeilumielessä Tuusulassa yhdistettynä ESLU:n sporttileiriin. Palautteiden perusteella kokeilu oli onnistunut ja mahdollistaa tulevaisuudessa leirimme ”monistamisen” muillekin paikkakunnille.

Leirit olivat erinomaisen suosittuja ja niihin osallistui kaikkiaan 225 lasta sekä noin 20 ohjaajaa leiriä kohden.

Saamamme palaute lasten vanhemmilta oli edellisvuoden tapaan erittäin hyvää.

Leiriajankohtia vanhemmat pitivät sopivina 95% vastaajista,
leirimaksu oli kohtuullinen 77% vastaajista,
leiripäivän pituudet olivat sopivia 90% vastaajista,
leiriohjelmat olivat monipuolisia 96% vastaajista ja
leiriohjaajat olivat asiantuntevia/hyviä 87% vastaajista.

Lapset antoivat leireistä arvosanan erinomainen 44% vastaajista ja hyvän 45% vastaajista.

Lasten mielestä sekä Sankaripiste (päihdekeskustelut) että keskustelut netin ja rahapeliien käytöstä olivat leireillä tarpeellisia. Peräti 82% lapsista oli sitä mieltä, että aikuisten tulisi laatia pelisääntöjä / rajoja lasten netin käytön ja rahapelaamisen suhteen.

Nettikeskustelut toteutettiin yhteistyössä Hyvinkään A-klinikan kanssa ja sen tuotoksista kiinnostui myös A-klinikkasäätiö.

Kuvassa menossa keskustelut (leiri I) pelaamisen haitoista ja netin vaaroista

Kuvassa iloisia leiriläisiä (leiri I) päätösjuhlassa Hyvinkään Sveitsin uimalassa 8.6.2007.

8. Kummitoiminta

Yhdistykseen otettiin kuluvana vuonna mukaan joitakin uusia kummeja ja 3 kpl kummijoukkueita junioriurheilun parista. Uusille mukaan tulleille juniorijoukkueille järjestettiin omat päihdevalistustilaisuutensa ja joukkueet kantoivat järjestömme mainosta peliasuisaan.

Uudet kummijoukkueemme vuonna 2007 olivat

Team VanPa Piraijat T93 (jalkapallo),

Tervakosken Pato P94 (jalkapallo) ja

Hyvinkään Ponteva T95 (koripallo).

Yhteistyö em. joukkueiden kanssa jatkuu myös ensi vuonna. Kummeja toimintamme taustalla on tällä hetkellä noin 500. Kaikki kummiverkostoomme kuuluvat henkilöt / joukkueet / ryhmittymät löytyvät osoitteesta www.sankarit.net.

Kummitoiminta on järjestössämme käyttämätön voimavara, jota voisi laajentaa ja parantaa monilla eri tavoin. Toiminnan kehittäminen vaatisi vähintään yhden henkilön työpanoksen, jotta tuloksia saataisiin aikaiseksi.

9. Viestintä

Yhdistyksen toiminnasta kirjoitettiin vuoden aikana useissa eri lehdissä eri puolella Suomea. Liitteenä muutamia lehtiartikkeleita 2007.

Omien internetsivujen kävijämäärät kasvoivat jälleen edellisvuodesta. Ohessa kävijämääriä sivuillamme (www.sankarit.net) vuosina 2005-2007.

	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
vierailuja	20.000	24.104	30.863
päivittäin vierailuja	53	70	85
kuukauden keskiarvo	1.548	2.009	2.572

Muu viestiminen tapahtui mm. yhteisten lehdistötiedotteiden, jäsenkirjeiden, kummikirjeiden, sankarikouluttajakirjeiden ja yhteisten kannanottojen kautta. Joulun alla osallistuiimme Raittiuden Ystävien ”Anna lapselle raitis Joului” kampanjaan.

Omia materiaalejamme mainostimme yläkouluille ja, II asteen oppilaitoksiin ja nuorisotaloille kahdella erillisellä valtakunnallisella postituksella (kevät / syksy).

10. Toiminnan jatkuvuus

Toiminnallemme on olemassa selvä tilaus. Nykyresursseillamme kykenemme kyllä ”pyörittämään” toimintaa, mutta laajentamiseen ja laadun varmistamiseen emme kykene. Siksi erittäin oleelliseksi asiaksi muodostuukin tuleva avustuspäätöksemme koskien vuotta 2008. Olemme vuosien saatossa jo pariin otteeseen pyrkineet nostamaan Sankari toiminnan eri tasolle siinä kuitenkaan onnistumatta. Itse asiassa meille on annettu melko paljon paineita rahoittajan toimesta yhdistyä tai fuusioitua jonkun muun tahon kanssa. Tänäkin vuonna näitä fuusiokeskusteluja olemme käyneet.

Sankareiden jatkuvuuden kannalta keskeiset hankkeet ovat suositut ryhmäinterventiomme erityisesti Lappeenrannan ”Valitsen itse” hanke 2006-2008, jossa olemme menossa kohti päätösvaihetta. Kyseinen hanke on uraa uurtava hanke järjestön ja kuntasektorin yhteistyöstä. Stakes otti hankkeemme mukaan hyvien käytäntöjen rekisteriin kesällä 2007 ja tulemme myöhemmin hyödyntämään Stakesin arviointiosaamista hankkeen arvioinneissa ja käytäntöön siirtämisissä. Aluevastaamme Petri Kylmänen kutsuttiin mukaan Stakesin kouluterveyskyselyjen asiantuntijaryhmään omien hyvinvointikyselyjemme ansiosta ja hänet nimettiin myöhemmin valtakunnalliseksi Stakesin hyvän tahdon lähettilääksi.

Lappeenrannan raittiustoimen johtaja Leena Miettinen sai valtakunnallista huomiota hänen saatua ”Vuoden 2007 raittiusteko” tunnustus ansioistaan pitkän työuransa aikana sekä erityisesti laajoista verkostoistaan ja yhteistyökyvyistään. Tunnustuksen myönsi Raittiuden Ystävät ry.

Olemme käynnistäneet vuoden aikana neuvotteluja muutamien muiden kuntien kanssa hankkeen käynnistämiseksi vuonna 2008 uusilla paikkakunnilla. Aika näyttää miten ”Valitsen itse” hankkeen kopiointin kanssa käy.

Materiaalien tuottajana Sankarit ovat kysytyjä ja materiaalimme sopivat hyvin yläkouluihin ja II asteen oppilaitoksiin. Projektiavustuksemme mennessä läpi tuotamme erityisesti II asteen opiskelijoille suunnatun materiaalin, jossa päihdekeskusteluihin otetaan vahvasti mukaan myös mielenterveydelliset asiat.

Sankareiden tapahtumat ovat raikkaita ja kysytyjä sekä nuorison että aikuisväestön keskuudessa. Olemme ylpeitä saamastamme maineesta luotettavana yhteistyökumppanina eri tapahtumissa. Erityisen hyvin Sankareiden ideologiaan sopii liikunnallisten sporttileirien järjestäminen. Ensi vuodelle olemme suunnitelleet jälleen yhden lisäleirin mukaan ottamista. Tätä kirjoittaessa tulevat leiripaikkakunnat ovat vielä auki.

Elämäni Sankari ry täyttää 10 vuotta syyskuussa 2008. Tulevaa juhluvuotta aiomme juhlaa monin eri tavoin kuitenkin aktiivisen työn merkeissä.

Mikäli rahoituksemme tulee loppumaan uhkaa se ajaa järjestön toiminnan alas. Ilman yhteiskunnan rahoitusta järjestöemme ei vielä kykene toimimaan.

11. Lopuksi

RAY:n yleisavustus on tuonut toimintaamme vakautta ja on osoitus yhdistyksemme pitkäjänteisestä ja tarpeellisesta työstä. Jatkuva epävarmuus kuitenkin rahoituksen suhteen ei luo hyviä lähtökohtia toiminnan kehittämiseksi. Järjestöllemme esitetty yleisavustus on joka vuosi ollut vain seuraavaa toimintavuotta koskeva.

Erityisellä ilolla otimme vastaan järjestöihin kohdistuneen arviointiprosessin 2006 nykytilanteen selkiyttämiseksi ehkäisevässä päihdetyössä ja mahdollisten laajojen kehittämistoimenpiteiden aikaansaamiseksi tulevaisuudessa. Ehkäisevän päihdetyön kenttä on laaja, jossa on eri kokoisia toimijoita laidasta laitaan. Mielestämme hyviä ja toimivia toimintatapoja tulisi tukea RAY:n taholta ja hyödyntää niitä maksimaalisesti oli toimijat sitten pienempiä tai suurempia järjestöjä. Paikallisesti vaikuttavat, usein innovatiiviset ja luovat hankkeet ovat koko ehkäisevän päihdetyön suola, jotka voivat saavuttaa suuria tuloksia koko kentän hyödyksi.

Tulevaisuudessa haasteet lisääntyvät valistustyössä vääjäämättä. Näköpiirissä on jo nyt nuorten osalta päihdeongelmien lisäksi, masentuneisuutta, mielenterveysongelmia, liikalihavuutta, peliongelmiä, puutteellisia tietoja seksuaalisuudesta ja vähentyvää päivittäistä

liikkumista. Mikään järjestö eikä muukaan taho ei pysty ratkaisemaan näitä ongelmia yksin, mutta yhteistyöllä voimme vaikuttaa tehokkaammin ja aikaan saada parempia tuloksia.

Oman järjestömme tekemiseen, toimintatapoihin ja -ajatukseen liikunnan ja valistustyön yhdistämisestä uskon tänä päivänä yhä vahvemmin. Olemme oikeilla jäljillä toivottavasti myös toiminnan rahoittajat ja muut mahdolliset tukijamme noteeraavat tämän jatkossakin.

Hyvinkäällä 07.12.2007

Henrik Norrena
toiminnanjohtaja
Elämäni Sankari ry

